
SCHETSEN VAN HET EILAND BALI

DOOR

R. VAN ECK.

INLEIDING.

Sedert de heer Lauts zijn boek „Balie en de Balienezen” schreef, zijn juist dertig jaren verlopen. Voor en na hem hebben tal van schrijvers, hetzij in tijdschriften of bij afzonderlijke werkjes, het hunne gedaan om ons met het vaderland der „dappere” Balineezen bekend te maken. Toch bleef het tot dusverre voor het lezend publiek, zoo hier als in Indië, weinig meer dan terra incognita. En aan wien de schuld? Gedeeltelijk aan het publiek zelf, dat zich nooit aan te groote ingenomenheid met de Indische Taal-, Land- en Volkenkunde heeft bezondigd. Voor een gedeelte echter ook aan het geschrevene, dat — misschien op een paar uitzonderingen na — te fragmentarisch en te weinig het resultaat van een grondig onderzoek is om den belangstellenden lezer in staat te stellen zich eene duidelijke voorstelling van het eiland en zijne be-

op Bali twee soorten, nl. de soekoen en de timboel. De vruchten van den eersten hebben eene gladde schil en worden door de inlanders in lange schijven gesneden en zoo gestoofd of gebakken. De timboel daarentegen, kenbaar aan de doornachtige huid en zijn vele pitten (die gekookt wel iets van den smaak van tamme kastanjes hebben), doet gewoonlijk dienst als groente bij de rijst.

Over de veld- en tuinvruchten, alsmede over de voor den uitvoer bestemde kultuur-producten hopen wij later te spreken, als wij over den landbouw handelen. We moeten nu nog een enkel woord zeggen van de dierenwereld op Bali.

Nog meer dan de plantenwereld, kan men het de fauna van Jong Holland aanzien, dat wij ons hier op een punt bevinden, waar de beide stroomingen, die van west en oost zich over Insulinde komen uitgieten, zich in elkander verliezen. Wij missen hier dieren, die op Java nog gevonden worden, terwijl het vaderland van anderen eerst op Lombok aanvangt. Van weêr andere soorten treft men alleen op de west- of oostkust eenige exemplaren aan. Zoo, om een paar voorbeelden te noemen, zoekt men op Bali te vergeefs naar den neushoorn, waarvan Java nog ééne soort aanwijst, terwijl Sumatra ook den tweehoornige bezit. Tijgers komen wel in betrekkelijk grooten getale voor, doch hoofdzakelijk in het westen. Oek wordt het als eene groote zeldzaamheid beschouwd, als zich ergens een matjan toetoel vertoont. Het zijn speciaal de dorèng, die hier thuis behooren. Ook mist men op Bali den wilden stier. Alleen in Boelèlèng en Djambrana houden zich eenige wilde karbouwen op, waarop nu en dan door de grooten des lands wordt jacht gemaakt. Pauwen zijn zeldzaam, op Lombok geheel onbekend. Evenzoo mist men op laatstgenoemd eiland de wilde katten en het muskusdier, die op Bali nog voorkomen.

Van de apenfamilie kent men op Jong Holland slechts de pètoe of zwarte- en de bodjog of grijze soort. Landak

(stekelvarkens) zijn schaarsch vertegenwoordigd; babi alas of wilde zwijnen moeten vooral op Goenoeng-Bèsan in Kaloengkoeng talrijk zijn. Herten (mendjangan, kidang en kantjil) treft men in het gebergte van midden-Bali bij geheele troepen aan.

Eindelijk nog een blik slaande op de gevleugelde bewoners van het woud, zoeken wij te vergeefs naar de kakatoewa, die zich het eerst op Lombok beginnen te vertoonen. Om een noeri (een soort van kleine, zeer fraaie papegaai) te zien, moeten wij naar de oostelijke grenzen van Karangasem of naar een der eilandjes onder Kaloengkoeng. Daarentegen vliegen op Bali tal van baardvogels, vruchtlijsters, wiewalen, spechten, spreeuwen, kwikstaarten, vleermuizen en andere soorten rond, die aan gene zijde van Straat Lombok niet of slechts zeldzaam voorkomen.

(Wordt vervolgd.)